כד: במה מדליקין פרק שני שבת

ולית הילכתא בבל הני שמעתתא. פי' בקונטרס כרב הונא ורב יהודה ורב גידל ורב אחדבוי ואומר ר"י דלא היה לו למנות דרב גידל בהדייהו דאפילו ריב"ל מודה דאין צריך להזכיר של רשב"ם בגבולין כיון דנבית בר"ח ליכא כלל וכן אנו נוהגין שלא להזכיר[מ]:

אינא ביניהו דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי. הקשה ריב"א אמאי לא מסיימי והא אמר בהמוכר פירות (ב"ב דף נא:) דכל מצא בתרא לטפויי אתא [א] וי"ל דהכא דאיכא ג' מצאים איכא למימר דלא אתא לטפויי אלא אגבוה המדי דאמר מדליקין בחלב מבושל בעייה ואתו מכמיס למימר אפילו במבושל אין מדליקין בעייה אבל בנתינת שמן לתוכו מוחר וטעמא דמ"ק נמי איכא למימר דאסר בנתינת שמן דומיא דזפת ושעוה ולא מסיימי משום דאיכא למימר מצא בתרא לטפויי אתא: **לפי** שאין שורפין קדשים ביו"ט. ופ"ת היכי יליפינן מרומה מקדשים דקדשים דין הוא שאין שריפתן דומה יו"ט לפי שאין יכול ליהנות בשעת שריפה ולא אמרינן מתוך שהותרה הבערה לצורך הותר' נמי שלא לצורך אלא שלא לצורך אוכל נפש אבל צריך שיהא קצת צורך להתחמם או לשום הנאה אבל הבערה לגמרי שלא לצורך לא הותרה אלא שריפת תרומה טמאה שמותר ליהנו' בשעת שריפה למה יאסר מאי שנא משמן חולין שמותר לשורפו ולהדליקו להנאתו דאלמא תרומה לפי שיש מצוה בשריפתה מיגרע גרע ואומר ריב"א דולמי גרע [ב] דכיון שאסרה תורה כל הנאות רק הנאת שריפה אם כן הבערה זו אינה לצורך הנאתו אלא לשם מצות שריפה אלא שהתורה לא הקפידה שיהנה ממנה בשעת ביעור ולהכי לא דמיא יו"ט מידי דהוה אנדרים ונדבות [ג] דאין קריבים ביו"ט למ"ד משלמן גבוה קא זכו וכן שמי הלחם לדידיה אין אפייתן דומה יו"ט אע"פ שיש כהן אכילת אדם משום דעיקרן לצורך גבוה ולמ"ד קריבין ביו"ט היינו משום דקקבר דעיקר שחיטתן ואפייתן נמי לצורך אדם אבל שריפת תרומה טמאה ולמי לשם מצות ביעור ולא לשם הנאה הלכך אסור ביו"ט כשאר קדשים ולר"י נראה דלא שייך בשריפת תרומה לומר משלמן גבוה קא זכו ולא דמו לשמי הלחם שהאפייה היא לצורך גבוה שהרי אחר אפייה צריך לעשות כהם תנופה וכן אחר שחיטת נדרים ונדבות עושין מהן לגבוה אבל תרומה טמאה אין עושין ממנה לגבוה כלום וליכא למימר הא משלמן גבוה קא זכו והכי מפרש ר"י לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט פי' גזרו תרומה אטו קדשים [ד] ופ"ת ומאי איריא אטו קדשים משום דאין שורפין קדשים ביו"ט [ה] נגזור משום תרומה שלא לצורך דאפילו שורפין קדשים ביו"ט דאתי עשה ודחי לא תעשה תרומה שלא לצורך אין שורפין דמשמע מתוך פרש"י בסמוך דאין עשה בשריפה אלא מדרבנן וי"ל דשריפת תרומה שלא לצורך לא שכיח דשום אדם לא ישרפנה חנם כיון שיכול ליהנות בשריפתה וכדמוכח בירושלמי

כלשון הזה: **בכך** שני לשריפתו. ופ"ת אי בקר שני דוקא ואינו יכול לשורפו בליל מוצאי יו"ט היכי מוכח דאין שריפת קדשים דומה יום טוב הא ע"כ אינו מעשה דאין שריפת קדשים דומה יום טוב דהא בליל מוצאי יום טוב נמי אין שורפו ואם כן גזרת הכתוב הוא לשרוף בבקר שני וי"ל הא דאין שורפין בלילה היינו משום דהקפיד הכתוב שלא לשרוף הקדשים בלילה כדאשכח בקלמים דאין נאכלין לאור שלישי ואפילו הכי אין נשרפין אלא ביום שלישי כדדרים ברים פסחים (דף ג. ופס) ביום הלישי באש שרפו כו': **ולא** עולת חול בשבת ולא עולת חול ביום טוב. תימה כיון דקרא בשבת אייבי מנא ליה למדרש ולא עולת חול ביום טוב דילמא דוקא ולא חול בשבת דחמיר מיום טוב וי"ל דאליבי סבר כרבי עקיבא דדרים בפרק אלו קדשים (לקמן דף קיד.) עולת שבת בשבת אחרת לימד על חלבי שבת שקריבין ביום טוב מדאילטריך קרא למסרי עולת שבת בשבת לימד על חלבי שקריבין ביום טוב ולא אילטריך דקסבר גדרים ונדבות קריבין ביום טוב. **ולא** מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו. פירש בקונטרס מה לרעת שדוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת מילה דוחה אותה שבת שנדחית כו' וקשה בפרק ר"מ דמילה (לקמן דף קנב: ופס) לית ליה לרבא א) האי קל ומומר דקסבר האי לדרעת דוחה את העבודה לאו משום דמגברת הוא דלא חזי והכ"ר יוסף פורת לא גרים דאתיא בק"ו

מבושל ואחר שאינו מבושל אין מדליקין בו. היינו ת"ק דתני לא בחלב אלא בחלב. ונחום אליע עליהם לא בחלב. (והכי) מבושל, מכלל דת"ק אסר אפילו בחלב מבושל. ושמעינן יש לומר כן ת"ק סבר אין מדליקין בחלב מבושל בפני עצמו ואם נתן בהן שמן מותר כיב ברונא אמר רב, נחום מחיר בחלב מבושל אע"פ שלא נתן בהן שמן, דרבנן בתראי אסרי אפילו בשנתן בהו שמן. ומנא לן דאין שורפין קדשים ביו"ט. חזקיה תני מלא תוחירו. אביי אמר עולת שבת בשבתו, לו לבדה ולא עולת חול בשבת ולא עולת יו"ט בשבת, וכן לא עולת חול ביו"ט. רבא אמר כתיב הוא לבדו יעשה לכם, הוא ולא מכשירין, לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו ומה מילה שנכרתו עליה ר"ג בריתות שלא בזמנה אין דוחה יום טוב, קדשים שלא נכרתו עליהן (ר"ג) בריתות) אינו דין שלא יהא דוחה יו"ט שלא בזמנם, כגון קדשים שעבר זמנן דעשו נוחר וטעונין שריפה.

היה עולה על דעתנו כי מילה שלא בזמנה ביום טוב, מוחרת מקל וחומר.

ולית הילכתא [א] כבל הני שמעתתא אלא כי הא דא"ר יהושע בן לוי [ב] יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר של שבת יום הוא שנתחייב בארבע תפלות קשיא הילכתא אהילכתא אמרת הילכתא כריב"ל וקיימא לן הילכתא כרבא דאמר רבא [ג] יו"ט שחל להיות בשבת שליח ציבור היורד לפני התיבה ערבית אינו צריך להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין שליח צבור יורד ערבית ביו"ט הכי השתא התם בדין הוא דאפילו בשבת נמי לא צריך ורבנן הוא דתקוני משום סכנה אבל הכא יום הוא שנתחייב בארבע תפלות: ולא באליה כו': חכמים היינו תנא קמא איכא בינייהו [ד] דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי: **מתני'** [ה] אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט רבי ישמעאל אומר [ו] אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין [ז] בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט ר' טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: **גמ'** [ח] מ"ט [ט] לפי [י] שאין שורפין קדשים ביו"ט מנהני מילי אמר חזקיה וכן [יא] תנא דבי חזקיה אמר קרא [1] ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר [יב] שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר [יג] אמר קרא [2] עולת שבת בשבתו [יד] ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט רבא אמר אמר קרא [3] הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו רב אשי אמר [טו] (שבת) [4] שבתון עשה

ממנו לנקר ראשון עד בקר שני המתינו ותשרפוהו: **עולם חול.** כגון אברי תמיד של ערב יו"ט שלא הוקטרו מבעוד יום אין מעלין אותן משחשכה וכ"ש קדשים פסולים לא שרפינן: **הוא לבדו.** קרא יתירא הוא שנתחייב בד' תפלות. הלכתא כרבא דאמר שליח ציבור היורד ערבית ביום טוב שחל להיות בשבת א"צ להזכיר של יו"ט שאילמלא שבת אין שליח יורד ערבית ביום טוב ומשום סכנה הוא, בשבת אין ביום טוב לא. אבל הא דאמר רב ר"ח שחל להיות בשבת המפטיר בנביא א"צ להזכיר של ר"ח שאילמלא שבת אין נביא בר"ח, וגם זה שאמר המפטיר בנביא במנחה ביו"ט שחל להיות בשבת א"צ להזכיר של יו"ט שאילמלא שבת אין נביא במנחה ביו"ט, בהני (חלת) [תרתי] לית הלכתא כוותיה דרב. ואקשינן אהא דתנן וחכ"א אחד חלב

ככל הני שמעתתא. רב הונא ורב יהודה ורב גידל ורב אחדבוי אלא כתפלה אחת כך מבריתה לכל דבר היום ומזכיר: **צריך להזכיר של שבת.** לומר ותתן לנו את יום המנוח ואת יום הכפורים הזה וחותם שאין תפלת נעילה בשבת: **יום הוא שנתחייב בד' תפלות.** לאו תפלת הנילה בכלל אלא תפלות היום שחרית מוסף מנחה ונעילה: **שליח ליבור היורד ערבית.** המתפלל ברכת מעין שבע קונה שמים וארץ מגן אבות בדברו: **משום סכנה.** מזיקין שלא היו בתי כנסיות שלהן ביום וכל אחד לילי המוד היו עסוקין במלאכתן ובגמרן מלאכתן מתפללין ערבית בביתן ולא היו באין בבית הכנסת אבל לילי שבת באין בבית הכנסת וחצו שיש שאין ממהרין לבא ושוהין לאחר תפלה לכך התריכו תפלת הנבור: [1] הכי גרסינן **נחום** (ם) **אומר מדליקין בחלב מבושל.** והוא מהותך: **היינו** ס"ק. דאמר ולא בחלב כל חלב בחלב: **דרב ברונא.** דשרי ע"י תערובת שמן כל שהוא: **ולא מסיימי.** אין ביכר מי אוסר ומי מתיר: **מתני' שמן שריפה.** שמן של תרומה טמאה וכגון מפרש טעמא: **רבי ישמעאל אומר כו'.** בשבת: **עטרן.** פסולת דזיפתא: **מפני כבוד השבת.** שריחו רע: **שמן שומשמין כו'.** מסקנא דמילתא דחכמים היא: **צנונות.** לענין: **שמן דגים.** מקרבי דגים שניטלו: **פקועות.** דלעת מדברי: **נפט.** מין שמן שריחו רע כדאמרינן בסדר יומא (דף לט.) בא למדוד נפט אומרים לו מדוד לעצמך שאין אדם רולה לסייעו: **גמ' מנהני מילי.** דאין שורפין דאי לא מעמעו לה קרא אית לן למימר ליתי עשה דבאש תשרופו [2] ודחה את לא תעשה דבאש תשרופו [3]: **שאין ת"ל עד בקר.** דומנא אחריתי אלא והנותר ממנו באש תשרופו דהא כתיב עד בקר בריבא: **בקר שני.** שהוא חולו של מועד והכי משמע והנותר

גמ' [ט] אמר קרא [1] עולת שבת בשבתו [2] ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט רבא אמר אמר קרא [3] הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו רב אשי אמר [4] (שבת) שבתון עשה

כלל הני שמעתתא אלא כי הא דא"ר יהושע בן לוי [ב] יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר של שבת יום הוא שנתחייב בארבע תפלות קשיא הילכתא אהילכתא אמרת הילכתא כריב"ל וקיימא לן הילכתא כרבא דאמר רבא [ג] יו"ט שחל להיות בשבת שליח ציבור היורד לפני התיבה ערבית אינו צריך להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין שליח צבור יורד ערבית ביו"ט הכי השתא התם בדין הוא דאפילו בשבת נמי לא צריך ורבנן הוא דתקוני משום סכנה אבל הכא יום הוא שנתחייב בארבע תפלות: ולא באליה כו': חכמים היינו תנא קמא איכא בינייהו [ד] דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי: **מתני'** [ה] אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט רבי ישמעאל אומר [ו] אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין [ז] בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט ר' טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: **גמ'** [ח] מ"ט [ט] לפי [י] שאין שורפין קדשים ביו"ט מנהני מילי אמר חזקיה וכן [יא] תנא דבי חזקיה אמר קרא [1] ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר [יב] שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר [יג] אמר קרא [2] עולת שבת בשבתו [יד] ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט רבא אמר אמר קרא [3] הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו רב אשי אמר [טו] (שבת) [4] שבתון עשה

כלל הני שמעתתא. רב הונא ורב יהודה ורב גידל ורב אחדבוי אלא כתפלה אחת כך מבריתה לכל דבר היום ומזכיר: **צריך להזכיר של שבת.** לומר ותתן לנו את יום המנוח ואת יום הכפורים הזה וחותם שאין תפלת נעילה בשבת: **יום הוא שנתחייב בד' תפלות.** לאו תפלת הנילה בכלל אלא תפלות היום שחרית מוסף מנחה ונעילה: **שליח ליבור היורד ערבית.** המתפלל ברכת מעין שבע קונה שמים וארץ מגן אבות בדברו: **משום סכנה.** מזיקין שלא היו בתי כנסיות שלהן ביום וכל אחד לילי המוד היו עסוקין במלאכתן ובגמרן מלאכתן מתפללין ערבית בביתן ולא היו באין בבית הכנסת אבל לילי שבת באין בבית הכנסת וחצו שיש שאין ממהרין לבא ושוהין לאחר תפלה לכך התריכו תפלת הנבור: [1] הכי גרסינן **נחום** (ם) **אומר מדליקין בחלב מבושל.** והוא מהותך: **היינו** ס"ק. דאמר ולא בחלב כל חלב בחלב: **דרב ברונא.** דשרי ע"י תערובת שמן כל שהוא: **ולא מסיימי.** אין ביכר מי אוסר ומי מתיר: **מתני' שמן שריפה.** שמן של תרומה טמאה וכגון מפרש טעמא: **רבי ישמעאל אומר כו'.** בשבת: **עטרן.** פסולת דזיפתא: **מפני כבוד השבת.** שריחו רע: **שמן שומשמין כו'.** מסקנא דמילתא דחכמים היא: **צנונות.** לענין: **שמן דגים.** מקרבי דגים שניטלו: **פקועות.** דלעת מדברי: **נפט.** מין שמן שריחו רע כדאמרינן בסדר יומא (דף לט.) בא למדוד נפט אומרים לו מדוד לעצמך שאין אדם רולה לסייעו: **גמ' מנהני מילי.** דאין שורפין דאי לא מעמעו לה קרא אית לן למימר ליתי עשה דבאש תשרופו [2] ודחה את לא תעשה דבאש תשרופו [3]: **שאין ת"ל עד בקר.** דומנא אחריתי אלא והנותר ממנו באש תשרופו דהא כתיב עד בקר בריבא: **בקר שני.** שהוא חולו של מועד והכי משמע והנותר

ולית הילכתא [א] כבל הני שמעתתא אלא כי הא דא"ר יהושע בן לוי [ב] יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר של שבת יום הוא שנתחייב בארבע תפלות קשיא הילכתא אהילכתא אמרת הילכתא כריב"ל וקיימא לן הילכתא כרבא דאמר רבא [ג] יו"ט שחל להיות בשבת שליח ציבור היורד לפני התיבה ערבית אינו צריך להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין שליח צבור יורד ערבית ביו"ט הכי השתא התם בדין הוא דאפילו בשבת נמי לא צריך ורבנן הוא דתקוני משום סכנה אבל הכא יום הוא שנתחייב בארבע תפלות: ולא באליה כו': חכמים היינו תנא קמא איכא בינייהו [ד] דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי: **מתני'** [ה] אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט רבי ישמעאל אומר [ו] אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין [ז] בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט ר' טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: **גמ'** [ח] מ"ט [ט] לפי [י] שאין שורפין קדשים ביו"ט מנהני מילי אמר חזקיה וכן [יא] תנא דבי חזקיה אמר קרא [1] ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר [יב] שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר [יג] אמר קרא [2] עולת שבת בשבתו [יד] ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט רבא אמר אמר קרא [3] הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו רב אשי אמר [טו] (שבת) [4] שבתון עשה

כלל הני שמעתתא. רב הונא ורב יהודה ורב גידל ורב אחדבוי אלא כתפלה אחת כך מבריתה לכל דבר היום ומזכיר: **צריך להזכיר של שבת.** לומר ותתן לנו את יום המנוח ואת יום הכפורים הזה וחותם שאין תפלת נעילה בשבת: **יום הוא שנתחייב בד' תפלות.** לאו תפלת הנילה בכלל אלא תפלות היום שחרית מוסף מנחה ונעילה: **שליח ליבור היורד ערבית.** המתפלל ברכת מעין שבע קונה שמים וארץ מגן אבות בדברו: **משום סכנה.** מזיקין שלא היו בתי כנסיות שלהן ביום וכל אחד לילי המוד היו עסוקין במלאכתן ובגמרן מלאכתן מתפללין ערבית בביתן ולא היו באין בבית הכנסת אבל לילי שבת באין בבית הכנסת וחצו שיש שאין ממהרין לבא ושוהין לאחר תפלה לכך התריכו תפלת הנבור: [1] הכי גרסינן **נחום** (ם) **אומר מדליקין בחלב מבושל.** והוא מהותך: **היינו** ס"ק. דאמר ולא בחלב כל חלב בחלב: **דרב ברונא.** דשרי ע"י תערובת שמן כל שהוא: **ולא מסיימי.** אין ביכר מי אוסר ומי מתיר: **מתני' שמן שריפה.** שמן של תרומה טמאה וכגון מפרש טעמא: **רבי ישמעאל אומר כו'.** בשבת: **עטרן.** פסולת דזיפתא: **מפני כבוד השבת.** שריחו רע: **שמן שומשמין כו'.** מסקנא דמילתא דחכמים היא: **צנונות.** לענין: **שמן דגים.** מקרבי דגים שניטלו: **פקועות.** דלעת מדברי: **נפט.** מין שמן שריחו רע כדאמרינן בסדר יומא (דף לט.) בא למדוד נפט אומרים לו מדוד לעצמך שאין אדם רולה לסייעו: **גמ' מנהני מילי.** דאין שורפין דאי לא מעמעו לה קרא אית לן למימר ליתי עשה דבאש תשרופו [2] ודחה את לא תעשה דבאש תשרופו [3]: **שאין ת"ל עד בקר.** דומנא אחריתי אלא והנותר ממנו באש תשרופו דהא כתיב עד בקר בריבא: **בקר שני.** שהוא חולו של מועד והכי משמע והנותר

ולית הילכתא [א] כבל הני שמעתתא אלא כי הא דא"ר יהושע בן לוי [ב] יום הכפורים שחל להיות בשבת המתפלל נעילה צריך להזכיר של שבת יום הוא שנתחייב בארבע תפלות קשיא הילכתא אהילכתא אמרת הילכתא כריב"ל וקיימא לן הילכתא כרבא דאמר רבא [ג] יו"ט שחל להיות בשבת שליח ציבור היורד לפני התיבה ערבית אינו צריך להזכיר של יום טוב שאילמלא שבת אין שליח צבור יורד ערבית ביו"ט הכי השתא התם בדין הוא דאפילו בשבת נמי לא צריך ורבנן הוא דתקוני משום סכנה אבל הכא יום הוא שנתחייב בארבע תפלות: ולא באליה כו': חכמים היינו תנא קמא איכא בינייהו [ד] דרב ברונא אמר רב ולא מסיימי: **מתני'** [ה] אין מדליקין בשמן שריפה ביו"ט רבי ישמעאל אומר [ו] אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת וחכמים מתירין [ז] בכל השמנים בשמן שומשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקועות בעטרן ובנפט ר' טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: **גמ'** [ח] מ"ט [ט] לפי [י] שאין שורפין קדשים ביו"ט מנהני מילי אמר חזקיה וכן [יא] תנא דבי חזקיה אמר קרא [1] ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר [יב] שאין ת"ל עד בקר מה ת"ל עד בקר בא הכתוב ליתן לו בקר שני לשריפתו אביי אמר [יג] אמר קרא [2] עולת שבת בשבתו [יד] ולא עולת חול בשבת ולא עולת חול ביו"ט רבא אמר אמר קרא [3] הוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשירין לבדו ולא מילה שלא בזמנה דאתיא בק"ו רב אשי אמר [טו] (שבת) [4] שבתון עשה

כלל הני שמעתתא. רב הונא ורב יהודה ורב גידל ורב אחדבוי אלא כתפלה אחת כך מבריתה לכל דבר היום ומזכיר: **צריך להזכיר של שבת.** לומר ותתן לנו את יום המנוח ואת יום הכפורים הזה וחותם שאין תפלת נעילה בשבת: **יום הוא שנתחייב בד' תפלות.** לאו תפלת הנילה בכלל אלא תפלות היום שחרית מוסף מנחה ונעילה: **שליח ליבור היורד ערבית.** המתפלל ברכת מעין שבע קונה שמים וארץ מגן אבות בדברו: **משום סכנה.** מזיקין שלא היו בתי כנסיות שלהן ביום וכל אחד לילי המוד היו עסוקין במלאכתן ובגמרן מלאכתן מתפללין ערבית בביתן ולא היו באין בבית הכנסת אבל לילי שבת באין בבית הכנסת וחצו שיש שאין ממהרין לבא ושוהין לאחר תפלה לכך התריכו תפלת הנבור: [1] הכי גרסינן **נחום** (ם) **אומר מדליקין בחלב מבושל.** והוא מהותך: **היינו** ס"ק. דאמר ולא בחלב כל חלב בחלב: **דרב ברונא.** דשרי ע"י תערובת שמן כל שהוא: **ולא מסיימי.** אין ביכר מי אוסר ומי מתיר: **מתני' שמן שריפה.** שמן של תרומה טמאה וכגון מפרש טעמא: **רבי ישמעאל אומר כו'.** בשבת: **עטרן.** פסולת דזיפתא: **מפני כבוד השבת.** שריחו רע: **שמן שומשמין כו'.** מסקנא דמילתא דחכמים היא: **צנונות.** לענין: **שמן דגים.** מקרבי דגים שניטלו: **פקועות.** דלעת מדברי: **נפט.** מין שמן שריחו רע כדאמרינן בסדר יומא (דף לט.) בא למדוד נפט אומרים לו מדוד לעצמך שאין אדם רולה לסייעו: **גמ' מנהני מילי.** דאין שורפין דאי לא מעמעו לה קרא אית לן למימר ליתי עשה דבאש תשרופו [2] ודחה את לא תעשה דבאש תשרופו [3]: **שאין ת"ל עד בקר.** דומנא אחריתי אלא והנותר ממנו באש תשרופו דהא כתיב עד בקר בריבא: **בקר שני.** שהוא חולו של מועד והכי משמע והנותר

עין משפט נר מצוה

נה א מי' פ"ב מה"ל תפלה הל' טו טוש"ע א"ח סי' רמד ס"ב וסי' תכה סעיף ג: נו ב מי' פ"ב מה"ל תפלה הל' ז טוש"ע א"ח סי' תרכג סעיף ג:
נז ג מי' פ"ב מה"ל תפלה הל' יב סמג עשין יט טוש"ע א"ח סי' רמח ס"ג וסי' תרע סעיף ג:
נח ד מי' פ"ב מה"ל שבת הלכה י סמג לאין סה טור ופ"ע א"ח סי' רמד סעיף ג:
נט ה מי' פ"ב הל' יח טוש"ע שם סעיף י:
ס ו מי' פ"ג מה"ל ר"ש הל' ח:

מוסף רש"י

משום סכנה. דהא דאתנה רשות למזיקין בהמנעת בערבי שבתות (קיב:) לא יצא אדם יחיד בלילי רביעיות ובלילי שבתות וכו' ואמר דבנן שמא כתר דעפקי ליטולו אימא מאן דלא לא אלי בהדי ליטולא ויתפלל ויחדי ויסתכן, שמדי ואקבו בשליח ליטול בכרכה אחת מעון אבנא. ולא אימא דלא אלי יכולן לנו לכולהו תיבות דמעון אבנא ויעבוה אמן על אתתמתו ומעלה לו בתקוש זו בתקוש זו בתקוש ידי מיתתו (מדרש שי' קה תהלים ושי'). שאין ת"ל עד בקר. הגיעת, והנותר ממנו עד בקר. דמתי למכתב והנותר כתם תשרפו, אלא אשריפה קלי הכ"ל והנותר ממנו בזמן שאשרפו לך, דהיינו בקר דאמרן. כשיבא בקר שני אותו מילי של מועד תשרפו, אבל ביו"ט לא (לעמן קלא. ובעיין תוספתא ד ו. ולא עולת חול ביו"ט. אלמא אפילו הקטר עולה אינו דיחה יו"ט וכ"ש שריפת פסול שלה (פסחים מז.). ולא מכשירין. היכולין ליעשות מבעוד יום (עם ושבועות יב סוס.) ולא מילה שלא בזמנה. כגון שבר שנתגייר וקבל שנתגיר אברי מילה שלא בזמנה, דאפשר לעשות דמי קדשים נמי שמילה שלא בזמנה, דאפשר לעשות.

תוס' ישנים

א) וז"ת עשה ק"ו מאוכל נפש שלא נכרתו עליו (ר"ג בריתות) ואינו לאיסורן מה לאוכל נפש שכן תלוה עוברת:

רב נסים גאון

בשבת מדליקין. לבדו ולא מילה שלא בזמנה הבאה מק"ו. עיקרה בפרק ר' אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת, ודף עלנו דתיר מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה ר"ש אינה דוחה אלא בזמנה. ואמרינן (שבת דף קמנו) מנא הני מילי, אמר חזקיה וכן תנא דבי חזקיה (שבת) יכו לא תותירו ממנו עד בוקר וכו'. והכין כתב אדוננו האיי גאון בפירושיה, מילה אינה דוחה ר"ש אלא בזמנה ומי שבבר שמיני שלו אינו נימול ביו"ט, ותנן (שבת דף קמו) קטן נימול לח' לפי לי' לי"א ל"ב, והני בה ר"ש אחר שבת נימול ל"א, ואפילו ר"ש שני אינה דוחה דיקתני ב' ימים טובים של ראש השנה נימול ל"ב. מנהני מילי דשמעתא דעיקר דילה בגמרא דכיצר צולין (פסחים דף מז) דתנן העצמות והגידים והנותר וכו', שאין

תורה אור השלם

1 ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו: שמות יב י
2 עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה:
במדבר כח י
3 וביום הראשון מקרא קדש וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא תעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם:
שמות יב טז
4 דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש:
ויקרא כג כד

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ק"ג נחוס המדי אומר:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה עשין אפולהא דיומא. עי' לעיל כ ע"ב: שם ר"ה שמן דגים מרבי דגים שנטחה. עי' לקמן סו ע"א תוס' ד"ה אינה נעייטו: שם ר"ה פקועות דלעת מדבר. עיין רש"ק (מ"ב ד נמ): תוס' ר"ה אינא בינייהו דרב ברונא כו' ר"ל דהבא דאינא שלמה הנאם. עיין בב"ק נט ע"א תוס' ד"ה אינה נעייטו כתם נופכא: שם ר"ה לא: בו' נגזור משום תרומה שלא לצורך. ק"ל הא גם בשלא לצורך הוי דין הדרגון דמדאוריתא שרי כולהו ולא מקלבי אוכלים מש"ה לא גזרי בכן. ולולי דקונטרס אתיא דלעיל בא ע"ב ד"ה אמר כו' לפי שאין שורפין קדשים ביו"ט אומר לא ס"ל הוא נמי לאוסר:

רבינו חננאל

כרבי יהושע בן לוי דאמר יו"ה"כ שחל להיות בשבת המתפלל תפילת נעילה צריך להזכיר של שבת, יום הוא שנתחייב בד' תפלות. הלכתא כרבא דאמר שליח ציבור היורד ערבית ביום טוב שחל להיות בשבת א"צ להזכיר של יו"ט שאילמלא שבת אין שליח יורד ערבית ביום טוב ומשום סכנה הוא, בשבת אין ביום טוב לא. אבל הא דאמר רב ר"ח שחל להיות בשבת המפטיר בנביא א"צ להזכיר של ר"ח שאילמלא שבת אין נביא בר"ח, וגם זה שאמר המפטיר בנביא במנחה ביו"ט שחל להיות בשבת א"צ להזכיר של יו"ט שאילמלא שבת אין נביא במנחה ביו"ט, בהני (חלת) [תרתי] לית הלכתא כוותיה דרב. ואקשינן אהא דתנן וחכ"א אחד חלב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com